

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 16 juni 2022

om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet

(2022/C 243/04)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 166.4 och 292 jämförda med artikel 149,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Utsläppen av växthusgaser måste omedelbart minska, särskilt för att minska havsnivåhöjningen och sannolikheten för extrema väderhändelser som redan påverkar alla regioner i världen ⁽¹⁾, samt för att minska de ekonomiska och sociala kostnader som är förknippade med den globala uppvärmningens effekter ⁽²⁾. Unionen och dess medlemsstater är parter i Parisavtalet, som antogs den 15 december 2015 inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) (*Parisavtalet*) ⁽³⁾, enligt vilket parterna ska hålla ökningen av den globala medeltemperaturen långt under 2 °C över förindustriell nivå samt göra ansträngningar för att begränsa temperaturökningen till 1,5 °C över förindustriell nivå.
- (2) Klimatförändringar och miljöförstöring utgör allvarliga hot som kräver omedelbara åtgärder, vilket bekräftades senast i den sjätte utvärderingsrapporten från den mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPCC) om de fysikaliska grunderna. Mänskligt lidande och ekonomiska förluster till följd av allt vanligare klimatrelaterade extrema händelser, såsom översvämningar, värmeböljor, torka och skogsbränder, förekommer allt oftare. I unionen uppgår dessa förluster redan till i genomsnitt 12 miljarder EUR per år ⁽⁴⁾.

Dessa förluster skulle kunna komma att uppgå till ytterligare 175 miljarder EUR, som är 1,38 % av unionens BNP, per år om den globala uppvärmningen når 3 °C över förindustriell nivå, jämfört med 65 miljarder EUR för 2 °C och 36 miljarder EUR per år för 1,5 °C. Detta skulle på ett oproportionerligt sätt drabba vissa grupper, särskilt människor som redan befinner sig i utsatta situationer och regioner som redan står inför utmaningar.

- (3) Kommissionens meddelande av den 11 december 2019 med titeln *Den europeiska gröna given* (*den europeiska gröna given*) fastställs strategin för att unionen ska bli den första klimatneutrala världsdelen och omvandla unionen till ett hållbart, rättvisare och mer välmående samhälle som respekterar planetens gränser. Behovet av en rättvis omställning är en integrerad del av den europeiska gröna given, där det underströks att ingen person och ingen plats får hamna efter. I den europeiska klimatlagen ⁽⁵⁾ fastställs ett bindande unionsomfattande mål om klimatneutralitet senast 2050 och ett bindande mellanliggande mål om en inhemsk nettominskning av växthusgasutsläppen på minst 55 % senast 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet ⁽⁶⁾ syftar till att påskynda den gröna omställningen till en klimatneutral, hållbar, giftfri, resurseffektiv, motståndskraftig och konkurrenskraftig cirkulär ekonomi baserad på förnybar energi, på ett rättvist, jämlikt och inkluderande sätt, och till att skydda, återställa och förbättra miljöns tillstånd.

⁽¹⁾ IPCC, 2021: *Climate Change 2021: The Physical Science Basis*. Inlägg från arbetsgrupp I till den sjätte utvärderingsrapporten från den mellanstatliga panelen för klimatförändringar.

⁽²⁾ Szewczyk, W., Feyen, L., Matei, A., Ciscar, J.C., Mulholland, E., Soria, A. (2020), *Economic analysis of selected climate impacts*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxembourg, doi:10.2760/845605.

⁽³⁾ EUT L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽⁴⁾ Europeiska kommissionen (2021), PESETA IV-studien *Climate change impacts and adaptation in Europe*, Gemensamma forskningscentrumet, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 av den 6 april 2022 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030 (EUT L 114, 12.4.2022, s. 22).

- (4) Mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina fastställs i kommissionens meddelande av den 18 maj 2022 med titeln *Planen REPowerEU (REPowerEU-planen)*, i enlighet med Versaillesförklaringen av den 10 och 11 mars 2022, åtgärder i syfte att gradvis minska unionens beroende av fossila bränslen från Ryssland genom att diversifiera gasförsörjningen och påskynda minskningen av beroendet av fossila bränslen, inbegripet genom att bygga ut solkraft, vindkraft och värmepumpar, fasa ut fossila bränslen i industrin och möjliggöra snabbare tillståndsgivning för projekt för förnybar energi.
- (5) Omvandlingen till en klimatneutral ekonomi och ett klimatneutralt samhälle kräver heltäckande politiska åtgärder och betydande investeringar på många områden, såsom klimatåtgärder, energi, transporter, miljö, industri, forskning och innovation ⁽⁷⁾. För att uppnå det bindande målet på unionsnivå för 2030 utfärdade kommissionen den 14 juli 2021 ett meddelande med titeln *55 %-paketet (Fit for 55): nå EU:s klimatmål 2030 för klimatneutralitet (55 %-paketet)*. 55 %-paketet innehåller förslag i syfte att uppdatera relevant lagstiftning, inbegripet EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) ⁽⁸⁾, direktiven om energibesiktning, energieffektivitet och förnybar energi, förordningen om utsläppsnormer för koldioxid från personbilar och lätta lastbilar, förordningen om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen samt förordningen om ansvarsfördelning i sektorer utanför det nuvarande EU ETS, närmare bestämt transport- och byggsektorerna.

Dessutom ingår förslag på ny lagstiftning, särskilt för att stödja användningen av renare bränslen inom luftfart och sjöfart, samt för att inrätta en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna och inrätta en social klimatfond, som är direkt kopplad till det föreslagna nya systemet för handel med utsläppsrätter för bränslen som används i byggnader och vägtransporter. 55 %-paketet, i kombination med åtgärder på unionsnivå för att stödja och stimulera nödvändiga offentliga och privata investeringar, har som syfte att bidra till att stödja och påskynda tillväxten på nya marknader, t.ex. för rena bränslen och utsläppssnåla fordon, och därmed minska kostnaderna för en hållbar omställning för både företag och enskilda.

- (6) Europeiska rådet åtog sig vid mötet den 20 juni 2019, i *En ny strategisk agenda 2019–2024*, att säkerställa en rättvis omställning till klimatneutralitet som är inkluderande och där ingen lämnas efter. På internationell nivå har medlemsstaterna ställt sig bakom FN:s mål för hållbar utveckling och ratificerat Parisavtalet, där det hänvisas till vikten av en rättvis omställning på arbetsmarknaden och av att skapa anständigt arbete och arbetstillfällen av god kvalitet, samt behovet av anpassning och kapacitetsuppbyggnad i jämställdhetsfrämjande syfte. Riktlinjer från Internationella arbetsorganisationen utgör en internationellt etablerad politisk ram för en rättvis omställning till miljömässigt hållbara ekonomier och samhällen för alla ⁽⁹⁾. Dessutom har 54 parter (länder och arbetsmarknadsparter) ställt sig bakom *Schlesienförklaringen om solidaritet och rättvis omställning (Solidarity and Just Transition Silesia Declaration)* ⁽¹⁰⁾, som antogs vid UNFCCC:s 24:e partskonferens (COP24) i Katowice, inbegripet kommissionen på unionens vägnar och 21 enskilda medlemsstater. Unionen och tio medlemsstater undertecknade förklaringen om stöd för villkoren för en rättvis omställning internationellt (*Supporting the Conditions for a Just Transition Internationally*), som antogs vid UNFCCC:s 26:e partskonferens (COP26) i Glasgow, och åtog sig att inkludera information om rättvis omställning i tvåårsrapporter inom ramen för transparensramverket i samband med att de rapporterar om sin politik och sina åtgärder för att nå sina nationellt fastställda bidrag.
- (7) Rättvisa och solidaritet är grundläggande principer i unionens politik för att uppnå den gröna omställningen och en förutsättning för ett brett och varaktigt stöd från allmänheten. I den europeiska gröna given betonas att omställningen måste vara rättvis och inkluderande, sätta människorna främst och ägna särskild uppmärksamhet åt att stödja de regioner, branscher, arbetstagare, hushåll och konsumenter som står inför de största utmaningarna. I kommissionens meddelande av den 14 januari 2020 med titeln *Ett starkt socialt Europa för rättvisa omställningar* betonas dessutom att genomförandet av den europeiska gröna given kommer att ge Europa de verktyg som krävs

⁽⁷⁾ När det exempelvis gäller infrastruktur kommer unionen att behöva uppskattningsvis 350 miljarder EUR i ytterligare årliga investeringar detta årtionde för att uppfylla sitt mål om minskade utsläpp till 2030 bara inom energisystemen, samt 130 miljarder EUR som behövs för andra miljömål.

⁽⁸⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757, COM(2021) 551 final.

⁽⁹⁾ I riktlinjerna definieras begreppet rättvis omställning, och politiska beslutsfattare och arbetsmarknadens parter uppmanas att främja en rättvis omställning på global nivå.

⁽¹⁰⁾ Se dokument ST 14545/2018 REV 1.

för att sträva efter mer konvergens uppåt, social rättvisa och delat välbefinnande. I kommissionens meddelande av den 23 februari 2022 om anständigt arbete i världen för en global rättvis omställning och en hållbar återhämtning sätts främjandet av anständigt arbete i världen i centrum för en rättvis omställning och en inkluderande, hållbar och motståndskraftig återhämtning från pandemin.

- (8) I kommissionens meddelande av den 4 mars 2021 med titeln *Handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter* ⁽¹¹⁾ betonas att enighet, samordning och solidaritet behövs för att ta steget mot ett grönare och mer digitalt decennium där européerna kan utvecklas. Där föreslogs tre överordnade EU-mål för 2030, nämligen att minst 78 % av befolkningen i åldrarna 20–64 ska vara sysselsatta senast 2030 ⁽¹²⁾, att minst 60 % av alla vuxna ska delta i utbildning varje år ⁽¹³⁾ och att antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning bör minskas med minst 15 miljoner senast 2030 ⁽¹⁴⁾. Dessa överordnade mål för 2030 välkomnades av unionens ledare vid det informella mötet mellan stats- och regeringscheferna i Porto den 7–8 maj 2021 och av Europeiska rådet i dess slutsatser av den 24–25 juni 2021.
- (9) Med rätt kompletterande politik ⁽¹⁵⁾ kan den gröna omställningen sammantaget skapa omkring 1 miljon nya arbetstillfällen av hög kvalitet ⁽¹⁶⁾ i unionen senast 2030 och 2 miljoner senast 2050 ⁽¹⁷⁾ i branscher som bygg och anläggning, informations- och kommunikationsteknik (IKT) eller förnybar energi, och samtidigt motverka den långvariga minskningen av medelkvalificerade arbetstillfällen till följd av automatisering och digitalisering. I ett pessimistiskt scenario kan dock effekterna av den gröna omställningen till klimatneutralitet, om den inte stöds av en lämplig policymix, innebära BNP-förluster på upp till 0,39 % i unionen och förluster av arbetstillfällen på upp till 0,26 % ⁽¹⁸⁾.
- (10) Effekterna av den gröna omställningen på näringsliv och sysselsättning kommer att variera beroende på sektor, yrke, region och land, vilket innebär förändringar av sysselsättningen inom sektorer och industriella ekosystem samt betydande omfördelningar av arbetskraft mellan dem ⁽¹⁹⁾. Omstruktureringar och anpassningar av berörda företag, sektorer och ekosystem kräver utveckling av nya affärsmodeller och stora omfördelningar av arbetskraft mellan sektorer och regioner. Till exempel förväntas förlorade arbetstillfällen inom viss gruvverksamhet eller energiproduktion baserad på fossila bränslen, liksom i delar av bilindustrin. Omvänt förväntas nya arbetstillfällen inom cirkulär värdebevaring och hållbar frakt och energiproduktion. Medlemsstaterna bör därför följa precisa strategier, med fokus på de enskilda regioner och ekosystem som berörs, i samarbete med arbetsmarknadens parter och/eller lokala och regionala myndigheter och intressenter.

⁽¹¹⁾ Den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som proklamerades och undertecknades av rådet, Europaparlamentet och kommissionen vid toppmötet i Göteborg i november 2017, är unionens kompass för ett starkt socialt Europa.

⁽¹²⁾ För att nå detta övergripande mål måste EU sträva efter att minst halvera sysselsättningsklyftan mellan könen jämfört med 2019, att minska andelen ungdomar (15–29 år) som varken arbetar eller studerar till 9 % och att öka tillgången till formell förskoleverksamhet och barnomsorg.

⁽¹³⁾ I synnerhet bör minst 80 % av alla i åldern 16–74 år ha grundläggande digital kompetens, andelen elever som lämnar skolan i förtid bör minskas ytterligare och deltagandet i gymnasieutbildning bör öka.

⁽¹⁴⁾ Av de 15 miljoner människor som bör få hjälp att ta sig ur fattigdom eller social utestängning bör minst 5 miljoner vara barn.

⁽¹⁵⁾ Kommissionens meddelande av den 14 juli 2021 med titeln *55 %-paketet: nå EU:s klimatmål 2030 för klimatneutralitet*.

⁽¹⁶⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar med konsekvensbedömning som åtföljer meddelandet *Höjning av Europas klimatambition för 2030 Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare*, SWD (2020) 176 final. Prognoser baserade på E-QUEST enligt ett scenario med lägre beskattning av lågutbildad arbetskraft.

⁽¹⁷⁾ Europeiska kommissionen (2019), *Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019*, 4 juli 2019. Baserat på den djupanalys som åtföljer kommissionens meddelande, COM(2018) 773.

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 176 final.

⁽¹⁹⁾ SWD(2020) 176 final.

- (11) Genom att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet för alla och samtidigt vidta åtgärder för att lindra och förebygga energi- och transportfattigdom kan den gröna omställningen bidra till att höja inkomsterna och minska ojämlikheten och fattigdomen överlag⁽²⁰⁾. På så sätt kan den bidra till att ta itu med redan existerande socioekonomiska ojämlikheter och social exkludering, förbättra hälsa och välbefinnande och främja jämlikhet, inbegripet jämställdhet. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt vissa befolkningsgrupper, särskilt dem som redan befinner sig i utsatta situationer. Detta gäller framför allt låg- och medelinkomsthushåll, som lägger en stor andel av sin inkomst på väsentliga tjänster som energi, transporter och boende, samt mikroföretag och små och medelstora företag. Modelleringsresultat visar att frågan om huruvida miljöskatter får progressiv eller regressiv verkan till stor del beror på instrumentens utformning, t.ex. i vilken utsträckning inkomstskattesänkningar eller andra alternativ för omläggning av skatteintäkter riktas in på låginkomsttagare⁽²¹⁾.
- (12) Cirkulär värdebevaring, inbegripet affärsmodeller för reparation, återanvändning, återtillverkning och tjänstefiering, kan främja överkomlig och hållbar tillgång till varor och tjänster. Den skapar också arbetstillfällen och möjligheter på olika kompetensnivåer, inbegripet för kvinnor, personer med funktionsnedsättning och grupper i utsatta situationer, genom enheter inom den sociala ekonomin som är verksamma på dessa områden. Genom att främja produkternas cirkularitet minskar de koldioxidutsläppen kraftigt, samtidigt som de arbetstillfällen som skapas ligger nära de produkter som behöver bevaras, renoveras eller delas.
- (13) Enligt de senaste uppgifterna i EU-statistik över inkomst- och levnadsvillkor för 2019/2020 påverkades omkring 8 % av unionens befolkning av energifattigdom, dvs. över 35 miljoner människor, som inte kunde hålla sina hem tillräckligt varma, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna och mellan olika inkomstgrupper⁽²²⁾. Sammantaget uppskattar observationsgruppen för energifattigdom, på grundval av en kombination av indikatorer, att över 50 miljoner hushåll i unionen befinner sig i energifattigdom⁽²³⁾. Energifattigdom, som beror på en kombination av låg inkomst, en hög andel disponibel inkomst som går till energi samt låg energieffektivitet, har under en tid varit en stor utmaning för unionen. Dessutom ökar risken för energifattigdom med höga och volatila energipriser, som drivs på av ett antal faktorer, inbegripet sådana som har att göra med Rysslands anfallskrig mot Ukraina och unionens efterföljande politiska reaktion. Denna form av fattigdom drabbar inte bara låginkomsthushåll utan även lägre medelinkomsthushåll i många medlemsstater.

Hushåll med ett energibehov över genomsnittet, vilka inbegriper barnfamiljer, inbegripet sådana med ensamstående föräldrar, personer med funktionsnedsättning och äldre, drabbas också hårdare av energifattigdom⁽²⁴⁾ och dess effekter. Kvinnor, särskilt sådana som är ensamstående föräldrar och äldre kvinnor,⁽²⁵⁾ påverkas också särskilt av energifattigdom. Utöver energifattigdom används begreppet transportfattigdom allt oftare när vissa befolkningsgrupper inte kan få tillgång till en socialt och materiellt nödvändig nivå av transporttjänster. Utan rätt kompletterande åtgärder för att lindra och förebygga energi- och transportfattigdom riskerar dessa fattigdomstyper att förstärkas särskilt på grund av att utsläppskostnaderna och kostnaderna för anpassning till mer effektiva och utsläppsnåla alternativ internaliseras i prisbildningen.

⁽²⁰⁾ Europeiska kommissionen (2019), *Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019*, kapitel 5, 4 juli 2019, samt Europeiska kommissionen (2020), *Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy, Employment and Social Developments in Europe 2020*, kapitel 4.2.2, 15 september 2020. Den totala fattigdomen mäts i detta sammanhang med hjälp av den överenskomna indikatorn för fattigdomsrisk, i enlighet med indikatorerna i den sociala resultattavlan och det relaterade överordnade målet för 2030 i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

⁽²¹⁾ IEEP (2021), *Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay*.

⁽²²⁾ Dessutom har upp till 6,2 % av unionens invånare, dvs. över 27 miljoner människor, obetalda räkningar för allmännyttiga tjänster.

⁽²³⁾ Europeiska kommissionen, *EPOV Annual Report: Addressing Energy Poverty in the European Union: State of Play and Action*, 2019, s. 6.

⁽²⁴⁾ Se rapporten från seminariet om energifattigdom, som anordnades den 9 november 2016 av Europaparlamentets utskott för industrifrågor, forskning och energi (ITRE).

⁽²⁵⁾ Se *Gender perspective on access to energy in the EU* (europa.eu), *Gender and energy* | Europeiska jämställdhetsinstitutet (europa.eu), GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf (oecd.org).

- (14) Principer om social rättvisa, sammanhållning och solidaritet är fast förankrade i utformningen av relevanta klimat-, energi- och miljöramar på unionsnivå, inbegripet genom principen om att förorenaren ska betala och ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna samt i viss omfördelning av utsläppsrätter inom ramen för EU ETS för solidaritet, tillväxt och sammanlänkningsinom unionen och deras användning för moderniseringsfonden, som bidrar till de betydande investeringsbehoven i medlemsstater med lägre inkomster när de moderniserar sina energisystem. Dessutom ger unionens energilagstiftning medlemsstaterna verktyg för att skydda energifattiga och utsatta hushållskunder och samtidigt undvika att snedvrida marknaden. Även om dessa verktyg bidrar till att underlätta den gröna omställningen, är de också avsedda att tillhandahålla de medel som behövs för att säkerställa det skydd som krävs mer allmänt, vilket till exempel framgår av kommissionens meddelande av den 13 oktober 2021 med titeln *Ta itu med stigande energipriser: En verktygslåda för åtgärder och stöd* och REPowerEU-planen.
- (15) Medlemsstaterna har en rad verktyg till sitt förfogande för att beskriva och samordna sina åtgärder för en rättvis omställning. Nationella energi- och klimatplaner utarbetade i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999⁽²⁶⁾ bör innehålla en bedömning av antalet hushåll som lever i energifattigdom och en beskrivning av de åtgärder som krävs för att hantera energiomställningens sociala och territoriella konsekvenser. Territoriella planer för en rättvis omställning utarbetade i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056⁽²⁷⁾ bör identifiera de områden som är berättigade till stöd från Fonden för en rättvis omställning fram till 2027. Nationella planer för återhämtning och resiliens, utarbetade i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241⁽²⁸⁾ och finansierade av NextGenerationEU, innehåller reformer och investeringar för att främja den gröna omställningen, tillväxt för alla, social och territoriell sammanhållning, resiliens och framtidsutsikter för nästa generation, och ska genomföras fram till 2026. Vissa åtgärder för en rättvis omställning genomförs också inom andra program och initiativ, särskilt sammanhållningsfonderna.
- (16) Med utgångspunkt i särskilt principerna och strategierna i den europeiska gröna given och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, finns det utrymme för att förbättra utformningen av politiken på ett övergripande och övergripande sätt och säkerställa samstämmighet i utgifterna på unionsnivå och nationell nivå. I kommissionens meddelande av den 17 september 2020 med titeln *En EU-omfattande bedömning av nationella energi- och klimatplaner Att driva på den gröna omställningen och främja ekonomisk återhämtning genom integrerade energi- och klimatplaner* konstaterade kommissionen att även om de slutliga nationella energi- och klimatplanerna innehåller vissa indikatorer och strategier för energifattigdom, ger de inte alltid en tydlig prioritering av finansieringsbehoven för en rättvis övergång, omskolning, kompetenshöjning och stöd till anpassningar på arbetsmarknaden. De territoriella planerna för en rättvis omställning bör inriktas på utvalda territorier och förväntas därför inte innehålla någon övergripande strategi och politik för en rättvis omställning på nationell nivå. Även om de reformer och investeringar som de stöder och hjälper till att finansiera är utformade för att ge varaktiga effekter, är både de territoriella planerna för en rättvis omställning och landsbygdsprogrammen tidsbegränsade.
- (17) En rättvis omställning till klimatneutralitet i unionen före 2050 ska säkerställa att ingen hamnar efter, i synnerhet de arbetstagare och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen och då särskilt de som redan befinner sig i utsatta situationer. I detta syfte bör medlemsstaterna, i enlighet med den här rekommendationen, införa heltäckande politiska paket⁽²⁹⁾, stärka övergripande inslag som främjar en rättvis grön omställning och utnyttja offentlig och privat finansiering optimalt. I de politiska paketen bör hänsyn tas till de personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen, särskilt av förlorade arbetstillfällen men också av förändrade arbetsvillkor och/eller nya krav på arbetsuppgifterna, samt dem som drabbas av negativa effekter på disponibel inkomst, utgifter och tillgång till väsentliga tjänster. Som en del av de grupper som påverkas mest bör de politiska paketen särskilt, men inte enbart, beakta människor och hushåll i utsatta situationer, däribland personer som befinner sig längst bort från

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁹⁾ Särskilt de årliga strategierna för hållbar tillväxt 2021 och 2022, rekommendationerna för euroområdet 2021 och landsspecifika rekommendationer.

arbetsmarknaden exempelvis på grund av kompetens, regionala arbetsmarknadsförhållanden eller andra särdrag som kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Människor och hushåll i utsatta situationer kan även inbegripa personer som lever i eller riskerar att drabbas av fattigdom och/eller energifattigdom, som står inför hinder för rörlighet eller alltför höga boendekostnader, däribland hushåll med ensamstående föräldrar – oftare kvinnor än män. De politiska paketen bör anpassas till lokala förhållanden, med beaktande av behoven i de mest utsatta och avlägset belägna delarna av unionen, inbegripet de yttersta randområdena och öarna.

- (18) Aktivt stöd till sysselsättning av god kvalitet bör inriktas på att hjälpa de arbetstagare, arbetssökande, personer som varken arbetar eller studerar samt egenföretagare som påverkas mest av den gröna omställningen. I synnerhet behöver underrepresenterade personer som kvinnor, lågkvalificerad arbetskraft, personer med funktionsnedsättning, äldre eller personer med jämförelsevis låg förmåga att anpassa sig till förändringar på arbetsmarknaden stöd för att förbättra sin anställbarhet och hitta arbete, i linje med kommissionens rekommendation (EU) 2021/402⁽³⁰⁾. Med utgångspunkt i tidigare politiska riktlinjer, särskilt den rekommendationen och rådets beslut (EU) 2020/1512⁽³¹⁾ och (EU) 2021/1868⁽³²⁾, bör de politiska paketen därför inkludera skraddarsydd åtgärder för att stödja anställnings- och övergångsincitament, stöd till entreprenörskap, särskilt för kvinnor eller personer med funktionsnedsättning, och åtgärder för att skapa arbetstillfällen av god kvalitet, särskilt för mikroföretag och små och medelstora företag och i de mest drabbade regionerna. Sådana åtgärder, i kombination med adekvat unionsstöd, kan också bidra till att hantera utmaningarna för arbetsmarknaden, såsom de som beror på tillströmningen av flyktingar från Ukraina, särskilt i de mest berörda medlemsstaterna. De bör också främja ett effektivt genomförande och en effektiv tillämpning av befintliga regler om arbetsvillkor och stöd till socialt ansvarsfull omstrukturering i överensstämmelse med befintliga regler och standarder. Arbetsmarknadens parter har en viktig roll att spela när det gäller att genom dialog bidra till att åtgärda den gröna omställningens effekter på sysselsättning och samhälle.
- (19) Tillgång till högkvalitativ och inkluderande utbildning och livslångt lärande för alla är avgörande för att arbetskraften ska ha den kompetens som krävs för att genomföra den gröna omställningen. Aspekter som rör rättvis omställning bör därför integreras i utvecklingen och genomförandet av nationella kompetensstrategier, med beaktande av kommissionens förslag i *den europeiska kompetensagendan*⁽³³⁾ och *den uppdaterade nya industristrategin*⁽³⁴⁾. Kompetenspartnerskap i kompetenspakten kommer också att vara en viktig effektmultiplikator. Aktuella arbetsmarknads- och kompetensinventeringar och framtidsprognoser, även på regional nivå, sektornivå och yrkesnivå, gör det möjligt att kartlägga och föregripa relevanta yrkesspecifika och övergripande kompetensbehov, inbegripet som en grund för att anpassa kursplaner för att tillgodose den gröna omställningens kompetensbehov. Yrkesutbildning bör ge ungdomar och vuxna, med särskilt fokus på kvinnor och lågkvalificerad arbetskraft, de färdigheter som krävs för att klara den gröna omställningen, i enlighet med rådets rekommendation 2020/C 417/01⁽³⁵⁾.

Lärlingsplatser och avlönade praktikplatser, inbegripet med starka utbildningsinslag, särskilt för ungdomar, bidrar till övergångar på arbetsmarknaden, särskilt till verksamheter som bidrar till klimat- och miljömål och sektorer med särskild kompetensbrist. Att öka vuxnas deltagande i livslångt lärande bör främjas för att tillgodose behoven av kompetenshöjning och omskolning, bland annat genom att ge enskilda möjlighet att söka utbildning som är skraddarsydd för deras behov och, när så är lämpligt, genom korta, kvalitetssäkrade kurser om färdigheter för den gröna omställningen, med beaktande av rådets rekommendation av den 16 juni 2022⁽³⁶⁾, som syftar till att göra det lättare att värdesätta och erkänna resultaten av sådana kurser.

⁽³⁰⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2021/402 av den 4 mars 2021 om effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder till följd av covid-19-krisen (Ease-åtgärder) (EUT L 80, 8.3.2021, s. 1).

⁽³¹⁾ Rådets beslut (EU) 2020/1512 av den 13 oktober 2020 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 344, 19.10.2020, s. 22).

⁽³²⁾ Rådets beslut (EU) 2021/1868 av den 15 oktober 2021 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 379, 26.10.2021, s. 1).

⁽³³⁾ Kommissionens meddelande av den 1 juli 2020 med titeln *Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft*.

⁽³⁴⁾ Kommissionens meddelande av den 5 maj 2021 med titeln *Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning*.

⁽³⁵⁾ Rådets rekommendation 2020/C 417/01 av den 24 november 2020 om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (EUT C 417, 2.12.2020, s. 1).

⁽³⁶⁾ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet (Se sidan 10 i detta nummer av EUT.).

- (20) Utformningen av skatte- och bidragssystemen och systemen för socialt skydd bör granskas mot bakgrund av den gröna omställningens särskilda behov, vilket även återspeglar principen om att förorenaren ska betala och behovet av att kompletterande politik inte inför subventioner för förbrukning av fossila bränslen, inte låser in konsumenterna i en viss teknik, inte minskar incitamenten för byggnadsrenoveringar och substitution av värmeenergisystem och inte minskar incitament inom ramen för energieffektivitetsåtgärder i största allmänhet. En kombination av olika politiska åtgärder kan stödja de mest utsatta hushållen och de arbetstagare som påverkas mest av den gröna omställningen. Beroende på den nationella och individuella situationen kan detta till exempel innebära en skatteväxling från arbete till klimat- och miljömål såsom föreslås i förslaget till översyn av energiskattedirektivet⁽³⁷⁾, en översyn av arbetslöshetssystem och/eller tidsbegränsat och riktat direkt inkomststöd om det är nödvändigt. Systemen för socialt skydd, inbegripet politiken för social inkludering, kan ses över och vid behov anpassas till den gröna omställningen, särskilt för att tillhandahålla inkomstrygghet under bland annat övergångar mellan arbeten, och för att tillhandahålla lämpliga sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och omsorgstjänster genom lämplig social infrastruktur, särskilt i de mest drabbade områdena, till exempel landsbygdsområden och avlägsna områden, såsom de yttersta randområdena, för att förebygga social utestängning och hantera hälsorisker. För att förebygga och bekämpa social utestängning av barn har investeringarna i social infrastruktur för barn till syfte att säkerställa att behövande barn får tillgång till väsentliga tjänster, såsom föreskrivs i rådets rekommendation (EU) 2021/1004⁽³⁸⁾.
- (21) För att bygga upp fysisk och ekonomisk motståndskraft mot klimatförändringarnas oåterkalleliga effekter på ett inkluderande sätt måste riskmedvetenhet, riskminskning och risköverföringslösningar främjas, särskilt genom ökad tillgång till försäkringslösningar och investeringar i katastrofriskhantering och anpassning för att minska klimatförändringarnas fysiska effekter, varigenom förluster och skillnaderna i fråga om klimatskydd minskas, med beaktande av mikroföretag och små och medelstora företag samt landsbygdsområden och avlägsna områden, såsom de yttersta randområdena och öarna. Katastrofriskhantering, inbegripet civilskyddssystem på nationell nivå och unionsnivå, bör stärkas för att bättre förebygga, förbereda sig inför och reagera på klimatrelaterade chocker.
- (22) Alla har rätt att få tillgång till väsentliga tjänster av god kvalitet, inbegripet energi, transporter, vatten, sanitet, finansiella tjänster och digital kommunikation, och stöd för lika tillgång till sådana tjänster bör göras tillgängligt för behövande⁽³⁹⁾. Vidare bör subventionerade bostäder och bostadsbidrag finnas för dem som behöver det⁽⁴⁰⁾. Låg- och medelinkomsthushåll, utsatta kunder, inbegripet slutanvändare, personer som är drabbade av eller riskerar att drabbas av energifattigdom samt personer som bor i subventionerade bostäder kan dessutom gagnas av tillämpningen av principen om energieffektivitet först. Förutom att skydda och stärka energikonsumenterna behövs särskilda åtgärder för att förebygga och ta itu med de bakomliggande orsakerna till energifattigdom, särskilt genom att främja investeringar i ökad energieffektivitet, särskilt i den subventionerade bostadssektorn. De föreslagna uppdateringarna av energieffektivitetsdirektivet⁽⁴¹⁾, och direktivet om byggnaders energiprestanda⁽⁴²⁾ avser också att ta itu med de viktigaste icke-ekonomiska hindren för renovering som delade incitament, ägarbebodda miljöer och samägarstrukturer. I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet riktas mot kvinnor och särskilda grupper som löper större risk att drabbas av energifattigdom, såsom personer med funktionshinder, ensamstående föräldrar, äldre personer, barn och personer med minoritetsbakgrund i fråga om ras eller etnisk tillhörighet.

Gamla och nya rörlighetsutmaningar kan hanteras genom stödåtgärder och utveckling av nödvändig infrastruktur, exempelvis kollektivtrafik. Överkomliga priser, tillgänglighet och säkerhet för hållbar rörlighet och olika transportslag, inbegripet privata och offentliga transporter, är avgörande för att säkerställa att alla kan dra nytta av och vara delaktiga i den gröna omställningen. Rörlighet i städer spelar en viktig roll i detta sammanhang, vilket också återspeglas i kommissionens meddelande av den 14 december 2021 med titeln *EU:s nya ram för mobilitet i städer*.

⁽³⁷⁾ I förslaget till rådets direktiv om en omstrukturering av unionsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (omarbetning), COM(2021) 563 final, föreslås en sådan skatteväxling från skatt på energiprodukter och elektricitet till klimat- och miljömål.

⁽³⁸⁾ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti (EUT L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁽³⁹⁾ Den europeiska pelaren för sociala rättigheter, proklamerad gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen, 17 november 2017, princip 20.

⁽⁴⁰⁾ Den europeiska pelaren för sociala rättigheter, proklamerad gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen, 17 november 2017, princip 19 a.

⁽⁴¹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om energieffektivitet (omarbetning), COM(2021) 558 final.

⁽⁴²⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (omarbetning), COM(2021) 802 final.

- (23) En strategi för en rättvis omställning som omfattar hela samhället bör stödja politiska åtgärder som bygger på samordning av politiken och stärkt operativ kapacitet på alla nivåer och alla relevanta politikområden och ge regionala och lokala myndigheter en aktiv roll. Den bör även baseras på att arbetsmarknadens parter är involverade på alla nivåer och stadier samt att det civila samhället och de berörda parterna deltar på ett verkningsfullt och ändamålsenligt sätt. Sådan samordning och sådant engagemang skulle kunna säkerställa att principerna om rättvisa och solidaritet i den europeiska gröna given integreras i utformningen, genomförandet och övervakningen av politiken redan från början, och på så sätt ligga till grund för ett brett och långsiktigt stöd för en inkluderande politik som främjar den gröna omställningen.
- (24) Ett robust faktaunderlag är centralt för en välunderbyggd socialpolitik och arbetsmarknadspolitik som säkerställer en rättvis och inkluderande omställning. I detta syfte underlättar den gradvisa harmoniseringen av och enhetligheten i definitioner, begrepp, klassificeringar och metoder, särskilt på grundval av kommissionens rekommendation (EU) 2020/1563⁽⁴³⁾, bedömningar och jämförbarhet mellan dem. Ytterligare forskning och innovation kan bidra till den kunskapsbas som ligger till grund för politiken och den offentliga debatten. Diskussioner med allmänheten i all dess mångfald och med viktiga intressenter, exempelvis om resultaten av utvärderingar, prognoser och övervakning, kan i sin tur bidra till beslutsfattande och egenansvar.
- (25) Det behövs lämpligt detaljerade könsuppdelade uppgifter och indikatorer av hög kvalitet, särskilt för att bedöma klimatförändringarnas sysselsättningsmässiga, sociala och fördelningspolitiska effekter. Sådana uppgifter och indikatorer är för närvarande inte fullständigt tillgängliga. Vissa framsteg har exempelvis gjorts med att mäta energifattigdom, men indikatorer för att bedöma transportfattigdom kan utvecklas mer i enlighet med nationella förhållanden. Övervakning och utvärdering kan stärkas genom ett antal åtgärder, med fokus på indikatorer, resultattavlor samt småskaliga pilotprojekt och politiska experiment. Åtgärderna bör bygga vidare på eller utgå från befintliga resultattavlor som den sociala resultattavlan och resultattavlan för den europeiska gröna given, som innehåller relevant information om specifika aspekter av politiken för en rättvis omställning.
- (26) Optimal och effektiv användning av offentlig och privat finansiering och mobilisering av alla tillgängliga resurser och effektiv användning av dem är särskilt viktigt mot bakgrund av de betydande investeringsbehov som den gröna omställningen innebär. På unionsnivå stöds relevanta åtgärder genom unionens budget och NextGenerationEU. De kommer att genomföras inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF), mekanismen för en rättvis omställning inbegripet fonden för en rättvis omställning, Europeiska socialfonden+ (ESF+), Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Sammanhållningsfonden, återhämtningsstödet för sammanhållning och Europas territorier (React-EU), Erasmus+ och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare, Life-programmet, Horisont Europa-programmet, moderniseringsfonden och innovationsfonden⁽⁴⁴⁾ och de fonder som omfattas av den gemensamma jordbrukspolitiken. Dessutom stöder kommissionen medlemsstaterna genom Instrumentet för tekniskt stöd genom att tillhandahålla skräddarsydd teknisk expertis för att utforma och genomföra reformer, inbegripet sådana som främjar en rättvis omställning till koldioxidneutralitet.
- (27) Den europeiska planeringsterminen är ramen för samordning av unionens ekonomiska politik och sysselsättningspolitik. Den kommer att fortsätta att inneha denna roll i återhämtningsfasen och i främjandet av den gröna och digitala omställningen, är uppbyggd kring de fyra dimensionerna av konkurrenskraftig hållbarhet och stöder genomförandet av målen för hållbar utveckling. Under den europeiska planeringsterminen kommer kommissionen att noga övervaka socioekonomiska utfall och effekter och vid behov föreslå riktade landsspecifika rekommendationer för att säkerställa att ingen hamnar efter. Komplementaritet med de åtgärder som får stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens ska prioriteras. Övervakningen av den här rekommendationen kommer därför att ske på lämpligt sätt i samband med den europeiska planeringsterminen, även inom ramen för relevanta kommittéer, inom deras respektive behörighetsområden, på grundval av lämpliga bedömningar, utvärderingar av politikens konsekvenser och genomförandet av den vägledning som ges i den här rekommendationen. Övervakningssystemet kommer inte att medföra onödiga administrativa bördor för medlemsstaterna.

⁽⁴³⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1563 av den 14 oktober 2020 om energifattigdom (EUT L 357, 27.10.2020, s. 35).

⁽⁴⁴⁾ Utanför unionens budget och NextGenerationEU.

- (28) Dessutom bör medlemsstaterna, som en del av utkastet till och slutversionen av deras nationella energi- och klimatplanerna för 2023 respektive 2024, i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2018/1999, utgå från denna rekommendation för att överväga att integrera konsekvensbedömningar om sysselsättning, sociala frågor och fördelningseffekter och rättvis omställning i energiunionens fem dimensioner, och ytterligare stärka de politiska åtgärderna för att hantera dessa konsekvenser, med särskild inriktning på energifattigdom.
- (29) Dessutom kan övervakningen av genomförandet av rekommendationen bygga på befintligt underlag mot bakgrund av de etablerade multilaterala övervakningsprocesserna, t.ex. den europeiska planeringsterminen. Rådet eller kommissionen kan begära att sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd, i enlighet med artikel 150 respektive 160 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och i samarbete med andra relevanta kommittéer, särskilt kommittén för ekonomisk politik, inom sina respektive behörighetsområden granskar genomförandet av denna rekommendation på grundval av lämplig rapportering från kommissionen och andra multilaterala övervakningsverktyg. Mot denna bakgrund arbetar kommissionen också för att förbättra tillgången till uppgifter, uppdelade efter kön, uppdatera och använda befintliga ramar och metodologiska riktlinjer, bland annat för mätning av energi- och transportfattigdom och miljöskillnader, och för att utvärdera de politiska åtgärdernas effektivitet och faktiska inverkan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

MÅL

1. I enlighet med principerna i den europeiska gröna given och den europeiska pelaren för sociala rättigheter syftar denna rekommendation till att säkerställa att unionens omställning till en klimatneutral och miljömässigt hållbar ekonomi före 2050 är rättvis och ingen hamnar efter.
2. Medlemsstaterna uppmanas därför att anta och, i förekommande fall i nära samarbete med arbetsmarknadens parter, genomföra heltäckande och samstämmiga politiska paket som tar upp sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna för att främja en rättvis omställning på alla politikområden, särskilt klimat-, energi- och miljöpolitiken, samt att på bästa sätt utnyttja offentlig och privat finansiering.

DEFINITIONER

3. I denna rekommendation gäller följande definitioner:
  - a) *grön omställning*: omställningen av unionens ekonomi och samhälle i riktning mot uppfyllelse av klimat- och miljömålen, främst genom politik och investeringar, i enlighet med den europeiska klimatlagen som fastställer skyldigheten att uppnå klimatneutralitet senast 2050, den europeiska gröna given och internationella åtaganden, inbegripet Parisavtalet, andra multilaterala miljöavtal och målen för hållbar utveckling.
  - b) *klimat- och miljömål*: de sex mål som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852⁽⁴⁵⁾, nämligen begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser, omställning till en cirkulär ekonomi, förebyggande och begränsning av miljöföroreningar samt skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem.
  - c) *personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen*: personer vars faktiska tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet, inklusive egenföretagande, och/eller till utbildning och/eller till en skälig levnadsstandard och väsentliga tjänster är avsevärt begränsad eller riskerar att bli avsevärt begränsad som en direkt eller indirekt följd av den gröna omställningen.

⁽⁴⁵⁾ I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13) (taxonomiförordningen) finns ett gemensamt system för klassificering av hållbara ekonomiska verksamheter.

- d) *personer och hushåll i utsatta situationer*: de som, oberoende av den gröna omställningen, står inför eller riskerar att ställas inför en situation med begränsad tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet, inklusive egenföretagande, och/eller till utbildning och/eller till en skälig levnadsstandard och väsentliga tjänster, vilket innebär låg förmåga att anpassa sig till den gröna omställningens konsekvenser.
- e) *mikroföretag samt små och medelstora företag*: företag som sysselsätter färre än 250 personer, inklusive enskilda egenföretagare, vilkas årsomsättning inte överstiger 50 miljoner EUR och/eller vilkas balansomslutning inte överstiger 43 miljoner EUR per år, beräknat i enlighet med artiklarna 3–6 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 ⁽⁴⁶⁾.
- f) *energifattigdom*: ett "hushålls bristande tillgång till väsentliga energitjänster som behövs för en skälig levnadsstandard och hälsa, inklusive tillräcklig tillgång till uppvärmning, nedkylning, belysning och energi för att driva elapparater, inom det berörda nationella sammanhanget, befintlig socialpolitik och andra relevanta politikområden"; ⁽⁴⁷⁾ definitionen av *energifattigdom* i denna rekommendation gäller såvida inte Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU ⁽⁴⁸⁾ ändras eller ersätts till följd av kommissionens förslag av den 14 juli 2021 ⁽⁴⁹⁾ och får en annan definition av begreppet; i så fall kommer den definitionen att gälla vid tillämpning av denna rekommendation.
- g) *väsentliga tjänster*: tjänster av god kvalitet, inbegripet vatten, sanitet, energi, transporter och rörlighet, finansiella tjänster och digital kommunikation; stöd för tillgång till sådana tjänster bör göras tillgängligt för behovande, i enlighet med princip 20 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, tillsammans med kostnadsbesparingsmöjligheter, bland annat genom tjänster för återanvändning, reparation, donation och delning.
- h) *politiskt paket*: en heltäckande och samstämmig uppsättning politiska åtgärder där sysselsättnings-, kompetens- och socialpolitik kombineras med klimat-, energi-, transport- och miljöpolitik och annan politik för grön omställning, genom ett väl samordnat sektorsövergripande upplägg som bygger på en eller flera nationella strategier och/eller handlingsplaner, och som på lämpligt sätt drar nytta av samordnings- och styrningsmekanismer på unionsnivå och nationell nivå.

POLITISKA PAKET FÖR EN RÄTTVIS GRÖN OMSTÄLLNING

4. För att aktivt stödja arbetstillfällen av god kvalitet för en rättvis omställning och bygga vidare på rekommendation (EU) 2021/402 uppmanas medlemsstaterna att i nära samarbete med arbetsmarknadens parter överväga följande åtgärder till stöd för de personer som påverkas mest av den gröna omställningen, särskilt dem som befinner sig i utsatta situationer, och i lämpliga fall hjälpa dem att, genom anställning eller egenföretagande, övergå till sysselsättning i form av ekonomisk verksamhet som bidrar till klimat- och miljömål:
- a) På ett ändamålsenligt sätt stödja tillgången till och bevarandet av arbetstillfällen av god kvalitet, särskilt genom arbetsförmedlingar, däribland skräddarsytt stöd i arbetssökandet och kurser som även inriktas på grön och digital kompetens när så är lämpligt; även överväga väl utformade, målinriktade och tidsbundna sysselsättningsprogram som genom utbildning förbereder deltagarna, särskilt personer från de underrepresenterade grupperna och personer i utsatta situationer, på fortsatt deltagande på arbetsmarknaden.

⁽⁴⁶⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

⁽⁴⁷⁾ Även om det är medlemsstaternas sak att definiera begreppet *utsatta kunder* omfattar det hushåll som inte kan värma upp eller kyla sina hem på ett lämpligt sätt och/eller har obetalda räkningar för allmännyttiga tjänster i enlighet med kommissionens rekommendation om energifattigdom, C/2020/9600 final (EUT L 357, 27.10.2020, s. 35).

⁽⁴⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽⁴⁹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om energieffektivitet (omarbetning), COM(2021) 558 final.

- b) På ett ändamålsenligt sätt använda sig av riktade och välutformade anställnings- och övergångsincitament, bland annat genom att överväga lämplig användning av löne- och rekryteringssubventioner och incitament kopplade till sociala avgifter, för att komplettera övergångar mellan sektorer på arbetsmarknaden och arbetskraftens rörlighet mellan regioner och länder, med tanke på de möjligheter och utmaningar som den gröna omställningen medför.
- c) Främja entreprenörskap, inbegripet företag och alla andra enheter inom den sociala ekonomin,⁽⁵⁰⁾ särskilt i regioner som står inför utmaningar i samband med omställningen och vid behov i sektorer som främjar klimat- och miljömål, som den cirkulära ekonomin, med särskild tonvikt på kvinnors företagande; stödet bör utgöra en kombination av ekonomiska åtgärder, som bidrag, lån eller aktiekapital, och andra åtgärder, som utbildnings- och rådgivningstjänster, med särskild tonvikt på informationsåtgärder, anpassade till varje fas av företagets livscykel; stödet bör vara inkluderande och tillgängligt för underrepresenterade och mindre gynnade grupper.
- d) Stimulera skapande av arbetstillfällen av god kvalitet, särskilt i de regioner som påverkas mest av den gröna omställningen och i förekommande fall i sektorer som främjar klimat- och miljömål, till exempel den cirkulära ekonomin, genom att underlätta tillgång till finansiering och marknader för mikroföretag samt små och medelstora företag, särskilt dem som bidrar till klimat- och miljömålen, i syfte att främja konkurrenskraft, innovation och sysselsättning av god kvalitet på hela den inre marknaden, inbegripet i sektorer och ekosystem av strategisk betydelse i nationella och lokala sammanhang.
- e) Analysera den gröna omställningens inverkan på hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och utifrån detta främja åtgärder för att hantera nya risker eller en potentiell försämring av befintliga risker, med beaktande av kommissionens meddelande av den 28 juni 2021 med titeln *EU:s strategiska ram för arbetsmiljö 2021–2027 – Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen i ett föränderligt arbetsliv*.
- f) Säkerställa ett effektivt genomförande och en effektiv tillämpning av befintliga regler om arbetsvillkor, särskilt när det gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, arbetsorganisation och arbetstagarnas delaktighet, i syfte att skydda rättvisa arbetsförhållanden och arbetskvaliteten i omställningen, inbegripet i ekonomisk verksamhet som bidrar till klimat- och miljömål.
- g) Främja användningen av socialt ansvarsfulla metoder för offentlig upphandling⁽⁵¹⁾, bland annat genom sociala tilldelningskriterier som skapar möjligheter för de personer som påverkas mest av den gröna omställningen, samtidigt som gröna tilldelningskriterier också främjas.
- h) Sörja för att arbetstagarna på alla nivåer och deras företrädare fullt ut och på ett meningsfullt sätt involveras, informeras och hörs när det gäller att förutse förändringar och hantera omstruktureringsprocesser, inbegripet sådana som är kopplade till den gröna omställningen, i linje med kommissionens meddelande av den 13 december 2013 om *EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar*.
5. För att säkerställa lika tillgång till högkvalitativ, överkomlig och inkluderande allmän utbildning, yrkesutbildning och livslångt lärande samt lika möjligheter, även i syfte att stärka jämställdheten, uppmanas medlemsstaterna att överväga att vidta följande åtgärder, i nära samarbete med arbetsmarknadens parter, med respekt för deras autonomi, särskilt till stöd för de personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen, särskilt dem som befinner sig i utsatta situationer.
- a) Integrera sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna av den gröna omställningen, inbegripet potentiell brist på arbetskraft, i utvecklingen och genomförandet av de relevanta nationella strategierna för att hantera kompetensutmaningar, t.ex. i den europeiska kompetensagendan, samt stödja inrättandet av och samordna partnerskap med berörda parter, bland annat i kompetenspaktens, och särskilt säkerställa att kompetens står i centrum för samskapade övergångsvägar för relevanta industriella ekosystem som bidrar till klimat- och miljömålen.

⁽⁵⁰⁾ Meddelande från kommissionen av den 9 december 2021 med titeln *Bygga upp en ekonomi som fungerar för människor: en handlingsplan för den sociala ekonomin*.

⁽⁵¹⁾ I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70) och kommissionens tillkännagivande *Socialt ansvarsfull upphandling – En handledning till sociala hänsyn i offentlig upphandling – andra upplagan* (EUT C 237, 18.6.2021, s. 1).

- b) Utveckla aktuella arbetsmarknads- och kompetensinventeringar och framtidsprognoser, kartlägga och förutse yrkesspecifika och övergripande kompetensbehov. Bygga vidare på befintliga verktyg och initiativ, inbegripet sakkunskap hos och samarbete med arbetsmarknadens parter och berörda parter; överväga att anpassa läroplanerna, i enlighet med nationella och regionala omständigheter, till den gröna omställningens behov och tillhandahålla skol- och yrkesvägledning i enlighet med detta.
- c) Tillhandahålla högkvalitativ, tillgänglig, överkomlig och inkluderande grundläggande utbildning, inklusive yrkesutbildning, som förser eleverna med färdigheter och kompetens av relevans för den gröna omställningen. Lärande för hållbarhet – inbegripet naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM), tvärvetenskapliga metoder och digital kompetens – bör betraktas och i lämpliga fall främjas som en integrerad del av läroplaner och utbildningsprogram; vidta särskilda åtgärder för att attrahera personer med funktionsnedsättning, kvinnor, lågkvalificerad arbetskraft och andra grupper som för närvarande är underrepresenterade på de berörda yrkesområdena och främja deras karriärer.
- d) Införa eller stärka stödsystem för lärlingsplatser och, där så är möjligt, för avlönade praktikplatser av god kvalitet och system för jobbskugning med ett starkt utbildningsinslag, särskilt i mikroforetag samt små och medelstora företag, inbegripet sådana som bidrar till klimat- och miljömål och i sektorer med särskild kompetensbrist som byggsektorn och informations- och kommunikationstekniksektorn. Sådana system bör övervakas och utvärderas på nationell eller regional nivå, och bör leda till säkrad arbetskvalitet, med hänsyn tagen till rådets rekommendation 2018/C 153/01 ⁽⁵²⁾ och 2014/C 88/01 ⁽⁵³⁾.
- e) Öka vuxnas deltagande i utbildning under hela yrkeslivet, i enlighet med behoven av kompetenshöjning och omskolning för den gröna omställningen, genom att säkerställa att stöd finns tillgängligt för utbildning inom anställningar, yrkesövergångar och för övergripande färdigheter, särskilt för att underlätta omställning till sektorer och ekonomisk verksamhet som förväntas expandera; ge enskilda möjlighet att söka utbildning som är skraddarsydd för deras behov, bland annat genom korta, kvalitetssäkrade kurser om färdigheter för den gröna omställningen; i detta syfte överväga att ge tillgång till betald utbildningsledighet och yrkesvägledning samt möjligheten att inrätta individuella utbildningskonton, med hänsyn till rådets rekommendation av den 16 juni 2022 ⁽⁵⁴⁾, och stödja utvecklingen av korta, kvalitetssäkrade och allmänt erkända kurser, med hänsyn till rekommendation av den 16 juni 2022 ⁽⁵⁵⁾.
6. För att säkerställa fortsatt rättvisa i skatte- och bidragssystemen och systemen för socialt skydd, inbegripet politiken för social inkludering, i samband med den gröna omställningen, i tillämpliga fall med hänsyn till rådets rekommendation 2019/C 387/01 ⁽⁵⁶⁾, uppmanas medlemsstaterna att överväga följande åtgärder till stöd för de personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen, särskilt dem som befinner sig i utsatta situationer, i syfte att stödja övergångar på arbetsmarknaden, inbegripet övergångar till ekonomisk verksamhet som bidrar till klimat- och miljömål, förebygga och lindra energi- och transportfattigdom i enlighet med nationella förhållanden och mildra de regressiva effekterna av politiska åtgärder:
- a) Bedöma och vid behov anpassa skattesystemen mot bakgrund av de utmaningar som följer av omställningen till klimatneutralitet, särskilt genom att flytta skattebördan från arbete och minska skattekillen för låg- och medelinkomsttagare i riktning mot andra källor som bidrar till klimat- och miljömålen, förebygga och mildra regressiva effekter, bevara den progressiva karaktären hos direkt beskattning och säkerställa finansieringen av tillräckliga sociala skydds- och investeringsåtgärder, särskilt sådana som är inriktade på den gröna omställningen.

⁽⁵²⁾ Rådets rekommendation 2018/C 153/01 av den 15 mars 2018 om en europeisk ram för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet (EUT C 153, 2.5.2018, s. 1).

⁽⁵³⁾ Rådets rekommendation 2014/C 88/01 av den 10 mars 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram (EUT C 88, 27.3.2014, s. 1).

⁽⁵⁴⁾ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om individuella utbildningskonton (Se sidan 26 i detta nummer av EUT).

⁽⁵⁵⁾ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet (Se sidan 10 i detta nummer av EUT).

⁽⁵⁶⁾ Rådets rekommendation 2019/C 387/01 av den 8 november 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare (EUT C 387, 15.11.2019, s. 1).

- b) Se över och vid behov anpassa systemen för socialt skydd, inbegripet politiken för social inkludering, mot bakgrund av de utmaningar på sysselsättningsområdet, det sociala området och hälsoområdet som den gröna omställningen medför. I detta syfte överväga hur tillhandahållandet av tillräcklig inkomstrygghet, bland annat genom innovativa system för övergång från arbete till arbete, arbetslöshetsförmåner och minimiinkomstsystem, bäst kan säkerställas och anpassas till de behov som uppstår till följd av den gröna omställningen; även säkerställa tillhandahållande av överkomliga och tillgängliga sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och tjänster inom långvarig vård och omsorg av god kvalitet, särskilt till de personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen, exempelvis genom investeringar i social infrastruktur för barnomsorg, långvarig vård och omsorg samt hälso- och sjukvård.
- c) Vid behov tillhandahålla, som komplement till de åtgärder som anges i punkt 7 a medan de håller på att byggas ut, riktat och tidsbegränsat direkt inkomststöd, särskilt till personer och hushåll i utsatta situationer, för att mildra den negativa inkomst- och prisutvecklingen, även kopplat till förbättrade incitament för att snabbt uppnå nödvändiga klimat- och miljömål, samtidigt som prissignaler till stöd för den gröna omställningen bevaras; i detta syfte säkerställa tillgången till lämplig finansiering för sådana åtgärder, bland annat genom att förbättra kvaliteten på de offentliga utgifterna, utnyttja relevanta unionsmedel optimalt och utnyttja de budgetmedel som tillkommer bland annat genom energi- och miljöskatter och EU ETS.
- d) Förbättra riskmedvetenhet, riskminskning och risköverföringslösningar när det gäller hushåll och företag, särskilt mikroföretag samt små och medelstora företag, bland annat genom att säkerställa tillgången till försäkringslösningar till överkomliga priser även för personer och hushåll i utsatta situationer.
7. För att säkerställa tillgång till väsentliga tjänster och bostäder till överkomligt pris för de personer och hushåll som påverkas mest av den gröna omställningen, särskilt dem som befinner sig i utsatta situationer och i regioner som står inför utmaningar i samband med omställningen, uppmanas medlemsstaterna att överväga följande åtgärder:
- a) Mobilisera offentligt och privat ekonomiskt stöd och skapa incitament för privata investeringar i förnybara energikällor och energieffektivitet, kompletterat med rådgivning till konsumenterna så att de bättre kan hantera sin energianvändning och fatta välgrundade beslut om energibesparingar, i syfte att sänka sina energikostnader, särskilt med inriktning på utsatta hushåll och befolkningsgrupper; i detta syfte säkerställa tillgången till lämplig finansiering för sådana åtgärder, bland annat genom att förbättra kvaliteten på de offentliga utgifterna, utnyttja relevanta unionsmedel optimalt och utnyttja de budgetmedel som tillkommer bland annat genom energi- och miljöskatter och intäkter från EU ETS.
- b) Förebygga och lindra energifattigdom genom att främja och genomföra åtgärder för förbättrad energieffektivitet, inbegripet offentliga och privata investeringar i bostäder för att stimulera renoveringar, även inom sektorn för subventionerade bostäder⁽⁵⁷⁾; i detta syfte tillhandahålla väl utformade incitament, bidrag och lån, tillsammans med tillhörande rådgivning, även till mikroföretag samt små och medelstora företag, samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till incitament, särskilt för ägare och hyresgäster, och boendekostnadernas utveckling, särskilt för hushåll i utsatta situationer.
- c) Ge energikonsumenterna, inbegripet hushåll i utsatta situationer, egenmakt genom att utveckla ytterligare egenförsörjning via enskilda arrangemang för förnybar energi och andra tjänster via medborgarenergigemenskaper och energigemenskaper för förnybar energi⁽⁵⁸⁾, åtföljt av utbildningsåtgärder och kampanjer, med särskilt fokus på människor i utsatta situationer och konsumenter som bor på landsbygden och i avlägsna områden, inbegripet de yttersta randområdena, och på öar.

⁽⁵⁷⁾ I linje med kommissionens meddelande av den 18 februari 2022 med titeln *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022*, i tillämpliga fall.

⁽⁵⁸⁾ Medborgarenergigemenskap definieras i artikel 2.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

- d) Förebygga och åtgärda utmaningar och hinder för rörlighet och transporter för hushåll i utsatta situationer, särskilt i avlägsna regioner, landsbygdsområden och låginkomstregioner, inbegripet de yttersta randområdena och öarna, och dito städer, genom lämpliga politiska åtgärder och stödåtgärder och utveckling av nödvändig infrastruktur för att förbättra viktiga förbindelser och möjliggöra tillgång till utbildning, hälso- och sjukvård, sysselsättning av god kvalitet och social delaktighet; säkerställa i synnerhet tillgången, inbegripet frekvensen på, till utsläppsnåla kollektivtransporter och, när så är lämpligt, främja användningen av hållbara slag av privat rörlighet⁽⁵⁹⁾, med fokus på att säkerställa överkomliga priser, tillgänglighet och säkerhet.
- e) Underlätta tillgång till hållbar konsumtion, inklusive näringsmedel, särskilt för personer och hushåll i utsatta situationer och då särskilt barn, samt främja kostnadsbesparingsmöjligheter med anknytning till den cirkulära ekonomin; i detta syfte tillhandahålla ändamålsenliga incitament och verktyg, till exempel åtgärder för social innovation och lokala initiativ, stödja system för återanvändning, reparation, återvinning, donation och delning, bland annat genom enheter i den sociala ekonomin, och främja utbildning och medvetandehöjande åtgärder för miljömässig hållbarhet för studerande i alla åldrar, på alla utbildningsnivåer och inom alla utbildningstyper.

ÖVERGRIPANDE INSLAG I POLITISKA ÅTGÄRDER TILL STÖD FÖR EN RÄTTVIS GRÖN OMSTÄLLNING

- 8. För att främja den gröna omställningen på ett inkluderande och demokratiskt sätt, från början arbeta in målen för en rättvis omställning i beslutsfattandet på alla nivåer och säkerställa en ändamålsenlig strategi för en rättvis övergångspolitik som omfattar hela samhället uppmanas medlemsstaterna att göra följande:
  - a) Samordna beslutsfattandet på alla nivåer och inom alla relevanta politikområden, inbegripet forskning och innovation, i syfte att bygga upp en integrerad och stödjande politisk ram som tar vederbörlig hänsyn till fördelningseffekter samt positiva och negativa spridningseffekter, även i gränsöverskridande regioner, och när så är möjligt integrerar lämpliga och systematiska utvärderingsstrategier, inbegripet förhands- och efterhandsbedömningar.
  - b) Uppmuntra regionala och lokala myndigheter att spela en aktiv roll i utvecklingen, genomförandet och övervakningen av politiken för en rättvis omställning med tanke på deras närhet till medborgarna och det lokala näringslivet.
  - c) Aktivt involvera arbetsmarknadens parter på nationell, regional och lokal nivå, med respekt för deras autonomi, i alla skeden av beslutsfattande och genomförande som föreskrivs i denna rekommendation, inbegripet genom dialog och kollektivförhandlingar där så är lämpligt; Dessutom ytterligare främja arbetsmarknadsparternas fulla deltagande i utformningen och genomförandet av övergångsvägar för industriella ekosystem inom ramen för den uppdaterade nya industristrategin.
  - d) Stärka och rusta befolkning, framför allt kvinnor, samt civilsamhälle och berörda parter, inbegripet organisationer som företräder människor i utsatta situationer, däribland personer med funktionsnedsättning, ungdomar och barn som efterlyser brådskande klimatåtgärder, och aktörer inom den sociala ekonomin, bland annat genom *den europeiska klimatpakten*⁽⁶⁰⁾, så att de kan delta i beslutsfattandet, utformningen och genomförandet av politiken, bland annat genom att använda nya deltagandemodeller som involverar människor i utsatta situationer.
  - e) Stärka de berörda offentliga tjänsternas operativa kapacitet att tillhandahålla lämplig vägledning och stöd för genomförandet av en politik för en rättvis omställning; i synnerhet stärka de offentliga arbetsförmedlingarna för att stödja övergångar på arbetsmarknaden och kompetensinventering, samt yrkesinspektionerna för att skydda arbetsvillkoren; dessutom mobilisera sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster när så är lämpligt, särskilt för att stödja övergångar på arbetsmarknaden och motverka energifattigdom.

⁽⁵⁹⁾ Meddelande från kommissionen av den 9 december 2020 *Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden*.

⁽⁶⁰⁾ Meddelande från kommissionen av den 9 december 2020 med titeln *den europeiska klimatpakten*.

- f) Stödja en rättvis grön omställning också i tredjeländer inom ramen för hållbar utveckling och insatser för att utrota fattigdom, till exempel genom att anta omställningspolitik som beaktar effekterna på tredjeländer och genom att fortsätta samarbetet med berörda parter och globala partnerskap.
9. För att säkerställa tillgången till och kvaliteten på de uppgifter och det underlag som behövs för att föra en sund socialpolitik och arbetsmarknadspolitik för en rättvis omställning till klimatneutralitet uppmanas medlemsstaterna att göra följande:
- a) Stärka faktaunderlaget för en politik för en rättvis omställning genom att, bland annat, i relevanta fall främja en gradvis harmonisering och enhetlighet när det gäller definitioner, begrepp och metoder, bland annat på grundval av rekommendation (EU) 2020/1563 och uppföljningsåtgärder i samordningsgruppen för energifattigdom och utsatta konsumenter, och använda tillgängliga metoder för utvärderingar av politikens effekter; även inkludera utvärderings- och datainsamlingsstrategier, särskilt för färdigheter, uppgifter och jobb som bidrar till den gröna omställningen, med hjälp av könsuppdelade uppgifter i utarbetandet och utformningen av relevanta politiska åtgärder och lagstiftningsinitiativ.
- b) Utveckla och integrera användningen av tillförlitliga och transparenta konsekvensbedömningar (på förhand) för sysselsättning, sociala frågor och fördelningseffekter som en del av nationella klimat-, energi- och miljöreformer och -åtgärder.
- c) Säkerställa ändamålsenlig och transparent övervakning och oberoende utvärderingar (i efterhand) av de sysselsättningspolitiska, sociala och fördelningspolitiska effekterna av nationella reformer och åtgärder som bidrar till klimat- och miljömålen, med deltagande av arbetsmarknadens parter och andra intressenter när frågorna i utvärderingen fastställs och, i förekommande fall, när utvärderings- och samrådsstrategier utformas och genomförs.
- d) Stärka forsknings- och innovationsåtgärder på regional och nationell nivå samt på unionsnivå, bland annat genom finansiering från Horisont Europa-programmet och genom åtgärder inom ramen för den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet ⁽⁶¹⁾, i syfte att förbättra modelleringen och bedömningen av klimatförändringspolitikens makroekonomiska, sysselsättningspolitiska och sociala dimensioner; främja arbetsmarknadsparters deltagande i genomförandet av relevanta forsknings- och innovationsåtgärder, särskilt Horisont Europa-uppdragen *Klimatanpassning* och *Klimatneutrala och smarta städer*, som kan bidra till praktiska lösningar till stöd för den gröna omställningen på regional och lokal nivå; bättre utnyttja befintliga indikatorer och övervakningsramar och vid behov på unionsnivå främja utveckling av indikatorer för färdigheter, uppgifter och jobb som bidrar till den gröna omställningen.
- e) Regelbundet presentera resultaten av utvärderingar, prognoser och övervakning för allmänheten och organisera dialog med arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter om de viktigaste resultaten och eventuella justeringar.

OPTIMAL ANVÄNDNING AV OFFENTLIG OCH PRIVAT FINANSIERING

10. För att tillhandahålla kostnadseffektiva investeringar och ekonomiskt stöd, inbegripet till små och medelstora företag, i enlighet med ramen för statligt stöd och åtgärda de sociala och arbetsmarknadspolitiska aspekterna av en rättvis grön omställning, samtidigt som synergier mellan tillgängliga program och instrument utnyttjas, och med fokus på de regioner och industriella ekosystem som påverkas mest, uppmanas medlemsstaterna att göra följande:
- a) Fullt ut genomföra relevanta reformer och investeringar inom ramen för planerna för återhämtning och resiliens och säkerställa komplementaritet med andra fonder.

⁽⁶¹⁾ Se rådets slutsatser av den 26 november 2021 om den framtida styrningen av det europeiska forskningsområdet, där man anger huvuddragen i den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet 2022–2024, bland annat åtgärd 4 om attraktiva och hållbara karriärer för forskare, åtgärd 7 om bättre kunskapsutnyttjande, åtgärd 12 om påskyndande av den gröna/digitala omställningen och åtgärd 20 om investeringar och reformer inom FoU.

- b) Mobilisera och säkerställa en enhetlig och optimal användning av alla relevanta instrument och finansieringsalternativ, inbegripet tekniskt bistånd, på nationell nivå och unionsnivå, för att stödja relevanta åtgärder och investeringar; unionens finansieringsinstrument omfattar särskilt sammanhållningsfonderna, mekanismen för en rättvis omställning, InvestEU, Horisont Europa-programmet, instrumentet för tekniskt stöd, Erasmus+, Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare, Life-programmet, innovationsfonden och moderniseringsfonden.
- c) Allokera och sätta in tillräckliga nationella resurser för att bidra till genomförandet av omfattande åtgärder som leder till en rättvis grön omställning; De åtgärderna bör vara tillräckligt finansierade, inbegripet genom att förbättring av kvaliteten på de offentliga utgifterna, mobilisering av ytterligare privat finansiering och/eller användning av ytterligare offentliga intäkter; särskilt kan intäkterna från EU ETS också användas för att finansiera åtgärder som mildrar de negativa sociala konsekvenserna av den gröna omställningen; ta hänsyn till sysselsättningsaspekter, sociala aspekter och fördelningsaspekter vid utvecklingen av miljövänlig budgetpraxis.
- d) Utbyta bästa praxis med andra medlemsstater, till exempel om utveckling av programdokument för enskilda unionsfonder eller av relevanta nationella strategier och projekt.

FRAMTIDA ÅTGÄRDER FÖR EN RÄTTVIS GRÖN OMSTÄLLNING

- 11. För att på ett ändamålsenligt sätt följa upp denna rekommendation välkomnar rådet kommissionens avsikt att göra följande:
  - a) Ytterligare förbättra dialogen med viktiga intressenter, personer och folkgrupper samt utbytet av bästa praxis, även i samband med industriella ekosystems övergångsvägar ⁽⁶²⁾, särskilt i ett gränsöverskridande sammanhang och med fokus på de regioner och sektorer som påverkas mest.
  - b) Stödja en förbättring av tillräckligheten, konsekvensen och ändamålsenligheten i medlemsstaternas politik för en rättvis omställning, inbegripet när det gäller de sysselsättningspolitiska, socialpolitiska och fördelningspolitiska aspekter som ska beaktas vid utformning, genomförande, övervakning och bedömning av de nationella planerna och långsiktiga strategierna, eventuellt även i samband med den framtida översynen av förordning (EU) 2018/1999, beroende på vad som är lämpligt.
  - c) Vid översynen av kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 ⁽⁶³⁾, som kommer att äga rum innan denna upphör att gälla i slutet av 2023, överväga huruvida det finns tillräckliga underlag för att lätta på reglerna för stöd för sociala företags tillgång till finansiering och vad gäller rekrytering av missgynnade eller mycket missgynnade arbetstagare ⁽⁶⁴⁾.
  - d) Stärka databasen, särskilt genom tillgång till administrativa datakällor och, i förekommande fall, uppgifter från arbetsmarknadens parter, näringslivet, det civila samhället ⁽⁶⁵⁾ och opinionsundersökningar, och uppdatera metodriktlinjer för bedömning av sysselsättningspolitiska, socialpolitiska och fördelningspolitiska effekter av en rättvis omställning och klimat- och energipolitiken, inbegripet med ett genusperspektiv och inom ramen för den europeiska planeringsterminen, beroende på vad som är lämpligt; även stärka kunskapen om och mätbarheten i centrala begrepp inom den gröna ekonomin, särskilt vad gäller *gröna jobb* och *hållbara jobb*, beroende på vad som är relevant, i nära samarbete med medlemsstaterna och med beaktande av strategier och processer på alla nivåer, även för att förutse förändringar på arbetsmarknaden och på ett övergripande sätt hantera omstruktureringsprocesser som kräver en målinriktad och effektiv kompetenshöjnings- och omskolningspolitik.

⁽⁶²⁾ Som tillkännagavs i den uppdaterade industristrategin, t.ex. byggsektorn, energiintensiva industrier eller mobilitet.

⁽⁶³⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1) (allmän gruppundantagsförordning).

⁽⁶⁴⁾ I linje med kommissionens meddelande *Bygga upp en ekonomi som fungerar för människor: en handlingsplan för den sociala ekonomin*, COM(2021) 778 final.

⁽⁶⁵⁾ Genomförs i enlighet med den europeiska lagstiftningen om dataskydd och åtkomst till information från den offentliga sektorn, såsom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 172, 26.6.2019, s. 56).

- e) I relevanta fall förbättra den regelbundna övervakningen och prognosanalysen av utvecklingen av och riskerna med energifattigdom i unionen, inbegripet sociala aspekter och fördelningsaspekter, även som underlag för arbetet i samordningsgruppen för energifattigdom och utsatta konsumenter och andra relevanta expertgrupper.
- f) Utveckla ytterligare forskning och stärka kunskapsunderlaget när det gäller definition, övervakning och utvärdering av framstegen mot tillhandahållande av adekvat tillgång till väsentliga tjänster, i nära samarbete med medlemsstaterna och med beaktande av nationella strategier, även genom att vid behov utveckla begreppet *transportfattigdom*, särskilt i samband med den gröna omställningen till en hållbar välfärdsekonomi.
- g) Se över de framsteg som gjorts med genomförandet av denna rekommendation, där så är lämpligt i den multilaterala övervakningen under den europeiska planeringsterminen, inbegripet i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och i samarbete med andra berörda kommittéer inom deras respektive behörighetsområden, särskilt kommittén för ekonomisk politik, med utgångspunkt i befintliga resultattavlor och övervakningsramar, vid behov kompletterade med ytterligare indikatorer i nära samarbete med medlemsstaterna; beakta vägledningen i denna rekommendation avseende förordning (EU) 2018/1999, särskilt såsom en del av sina bedömningar under den kommande uppdateringen av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna 2023–2024.

Utfärdad i Luxemburg 16 juni 2022.

På rådets vägnar
O. DUSSOPT
Ordförande
